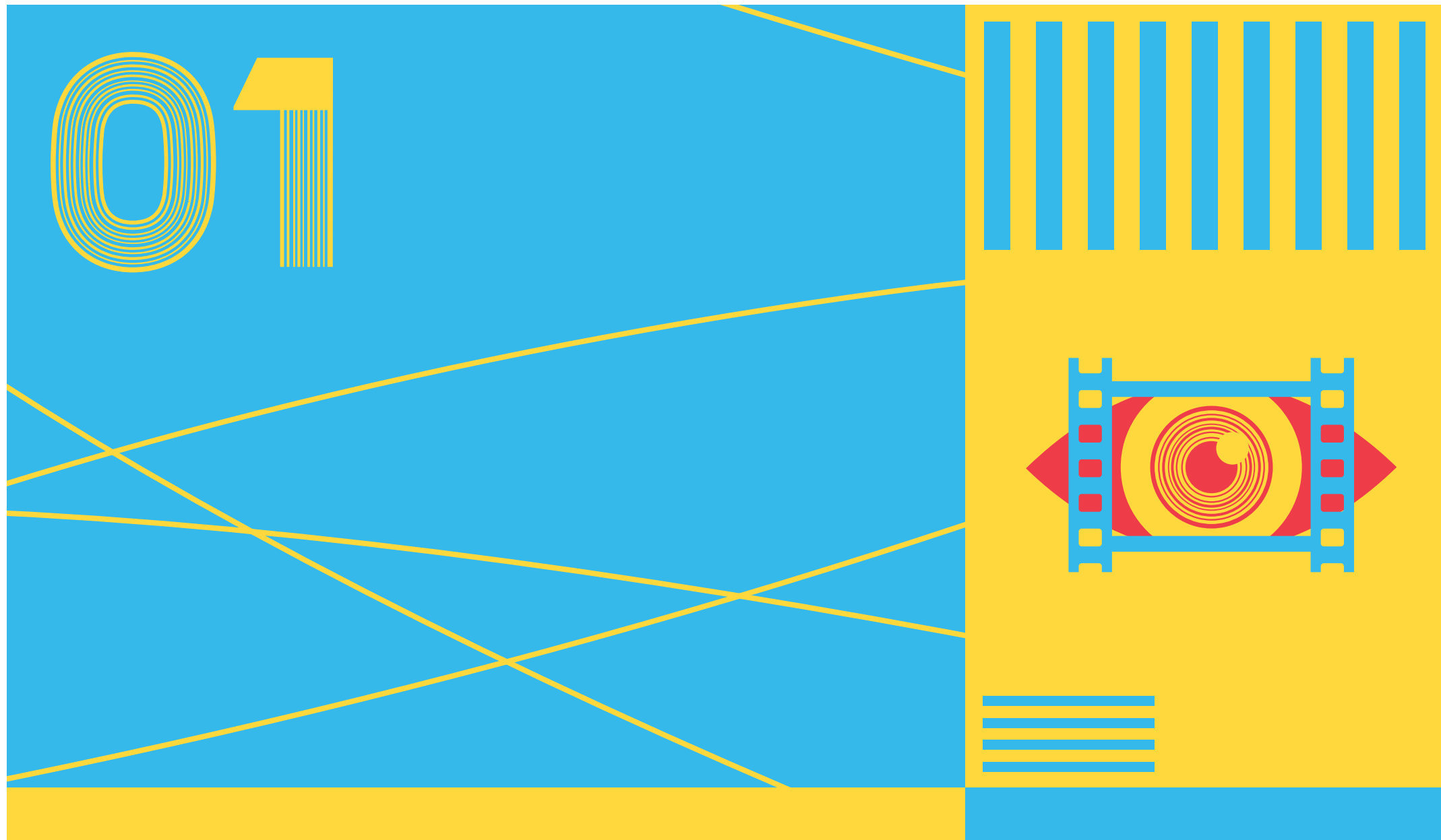

Základy filmové/audiovizuální výchovy

Pracovní listy a metodický materiál

Lucie Hlavicová a Pavel Bednařík

Co sleduješ?

Doporučený věk
6–15 let

Délka

Jednotlivá cvičení lze upravovat v rámci časových možností dané výuky. Studenti mohou pracovat samostatně, ve dvojicích či ve skupinách. Prezentovat se mohou v rámci vyučovacích hodin jednotlivě, či ve skupině více žáků. Časová dotace pro prezentaci jednoho žáka je cca 5 minut. Doporučujeme tato cvičení realizovat alespoň v bloku 45 minut (rámec vyučovací hodiny).

- Cvičení 1 – každý student cca 5 minut.
- Cvičení 2 – každý student cca 5 minut.

Cíle

- Uvědomit si rozdíly mezi jednotlivými druhy filmů a audiovizuálních děl.
- Pojmenování různých diváckých zvyklostí a nevhodných diváckých návyků.
- Porozumění smyslu filmové a audiovizuální tvorby v rámci života jednotlivce.

Žáci

- si rozšíří znalosti o typech filmové a audiovizuální produkce
- se seznámí s rozdíly mezi žánry, typy filmové produkce, množstvím divácké participace při sledování audiovizuálních děl
- reflektují své divácké návyky a srovnávají je s vrstevníky
- naučí se zpracovávat své divácké zážitky (obdoba čtenářského deníku)

Pomůcky

- PRACOVNÍ LIST (1–2 pro každého žáka)
- počítač/tablet s přístupem na internet
- blok pro zaznamenávání diváckých zážitků („filmový“ deník, volitelné)

Postup cvičení 1

Chceme vědět, co vás baví!

Žáci dostanou za domácí úkol sepsat pořady a audiovizuální obsahy (včetně reklam a počítačových her), které doma od příchodu ze školy, až do té doby, než usnou, sledují. Lze využít pracovního listu, případně si vytvořit vlastní „filmový deník“ z libovolného bloku. Ve vyučování pak zkusí vysvětlit, proč tyto pořady sledují a co je na nich zajímavá a baví. (V ideálním případě přidají i odkazy na jednotlivá audiovizuální díla, aby si učitelé i ostatní žáci mohli udělat konkrétní představu o daném díle). Pro ostatní spolužáky si pak připraví ukázkou pořadů dle vlastního výběru, který následně v hodině společně jako třída analyzují z různých hledisek (z hlediska typu pořadu, obsahového, tematického, společenského, technického zpracování, způsobu vysílání atd.). Žáci v rámci vyučování společně s pedagogem povedou o jednotlivých pořadech a svých diváckých návycích živou diskusi.

Doporučení pro pedagoga

Doporučujeme nechat si vybrané ukázky zaslat předem, aby měl učitel možnost se na výuku připravit s dostatečným předstihem. V případě malé časové dotace pro vyučování doporučujeme rozdělit studenty do skupin, kde by společně prezentovali svá zjištění a vybrali případně jednu společnou ukázkou (2. stupeň ZŠ).

Poznámka

Je nutné vzít v potaz náladu a atmosféru v kolektivu konkrétní třídy (skupiny žáků). Toto cvičení doporučujeme realizovat zpravidla v kolektivech, kde panuje přátelská atmosféra. V opačném případě hrozí, že by pro žáky mohlo být nepříjemné mluvit o svých diváckých návycích před spolužáky. Tuto bariéru by mohl například prolomit i sám pedagog, který by prezentoval své divácké návyky před třídou jako první.

Postup cvičení 2

Na co koukají naši?

Žáci mají za úkol pozorovat další členy rodiny a zaznamenat jejich divácké návyky. Lze si vybrat jednoho

člena rodiny, nebo i více z nich. Mohou také poprosit samotné členy rodiny, aby si své návyky zaznamenali sami a výsledky jim pouze předali. Tyto návyky pak v rámci hodiny vzájemně porovnají a zkusí společně s učitelem pojmenovat rozdílné divácké tendence jednotlivých zaznamenaných skupin.

Zaměřte se na

Rozdílnost návyků jednotlivých členů rodiny. Nebojte se i zeptat rodinných příslušníků, proč se na daný pořad dívají, proč je baví, zda pořad sledují pravidelně nebo nárazově, zda u sledování vykonávají i nějaké další činnosti, co jim sledování daného pořadu přináší, na jaké platformě audiovizuální produkci sledují nejčastěji, kolik času stráví sledováním audiovizuálních děl denně, zda chodí pravidelně do kina (kolikrát ročně?), podle čeho si vybírají filmy, které sledují.

Závěr

- Žáci si na základě svých šetření spočítají, kolik času denně stráví před obrazovkou.
- Žáci společně s učitelem pojmenují jednotlivé typy pořadů a audiovizuálního obsahu – vysvětlí si jejich principy.
- Společně se žáci zamyslí, kolik času je asi ideální u obrazovek denně trávit a případně si zkusit svůj limit zkrátit na vhodnější časovou dotaci.
- Učitel vytvoří z výsledků šetření souhrnnou statistiku třídy. Kolik hodin žáci konkrétní třídy průměrně denně stráví u monitoru? Jaké typy pořadů si vybírají? Liší se nějak divácké návyky jednotlivých sledovaných skupin? Zamyslete se společně s žáky, proč tomu tak je.
- Učitelé se zamyslí, zda je možné v rámci jejich předmětu zapojit audiovizuální tvorbu. Existují videa, díky kterým by se žáci dozvěděli něco, co by se jinak museli memorovat z učebnice? Není možné ozvláštnit hodinu nějakým zajímavým audiovizuálním obsahem? Pokusí se naleznout vhodný audiovizuální obsah, čímž mohou zapracovat na zapojení filmů a audiovize do výuky. Náhorně tak ukáží žákům, že se díky audiovizuální tvorbě mohou dozvědět i řadu zajímavých informací a audiovize nemusí plnit jen funkci zábavy, ale může i vzdělávat.

Pracovní list ke cvičení 1

[illegible]

Pracovní list ke cvičení 2

Kdo se dívá?	Čas vysílání (od-do)	Název pořadu	Platforma (televizní vysílání, YouTube, Netflix, HBO, TikTok atd.)	Odkaz (není nutný)	Sleduji pořad pravidelně?	Proč pořad sleduji?	Líbí se mi to? (1-10)

Další informace získané z rozhovorů

Co sleduješ?

Doporučený věk
15–18 let

Délka

Jednotlivá cvičení lze upravovat v rámci časových možností dané výuky. Studenti mohou pracovat samostatně, ve dvojicích či ve skupinách. Prezentovat se mohou v rámci vyučovacích hodin jednotlivě, či ve skupině více žáků. Časová dotace pro prezentaci jednoho žáka je cca 10 minut, u skupiny 15 minut. Doporučujeme tato cvičení realizovat alespoň v bloku 45 minut (rámec vyučovací hodiny), nejlépe však v bloku několika vyučovacích hodin.

- Cvičení 1 – každý student cca 10 minut, skupina 15 minut
- Cvičení 2 – každý student cca 10 minut, skupina 15 minut.

Cíle

- Uvědomit si rozdíly mezi jednotlivými druhy filmů a audiovizuálních děl.
- Pojmenování různých diváckých zvyklostí a nevhodných diváckých návyků.
- Porozumění smyslu filmové a audiovizuální tvorby v rámci života jednotlivce.

Žáci

- si rozšíří znalosti o typech filmové a audiovizuální produkce
- se seznámí s rozdíly mezi žánry, typy filmové produkce, množstvím divácké participace při sledování audiovizuálních děl
- reflektují své divácké návyky a srovnávají je s vrstevníky
- naučí se zpracovávat své divácké zážitky (obdoba čtenářského deníku)

Pomůcky

- PRACOVNÍ LIST 1–2 pro každého žáka
- počítač/tablet s přístupem na internet
- blok pro zaznamenávání diváckých zážitků („filmový“ deník, volitelné)

Postup cvičení 1

Chceme vědět, co vás baví!

Žáci dostanou za domácí úkol sepsat pořady a audiovizuální obsahy (včetně reklam, znělek, počítačových her), které doma od příchodu ze školy, až do té doby, než usnou, sledují. Lze využít pracovního listu, případně si vytvořit vlastní „filmový deník“ z libovolného bloku. Ve vyučování pak zkusí vysvětlit, proč tyto pořady sledují a co je na nich zajímavá a baví. (V ideálním případě přidají i odkazy na jednotlivá audiovizuální díla, aby si učitelé i ostatní žáci mohli udělat konkrétní představu o daném díle).

Pro ostatní spolužáky si pak připraví ukázkou pořadů dle vlastního výběru, který následně v hodině společně jako třída analyzují z různých hledisek (z hlediska obsahového, tematického, společenského, technického zpracování, způsobu záznamu a vysílání, způsobu distribuce atd.). Žáci v rámci vyučování společně s pedagogem povedou o jednotlivých pořadech a svých diváckých návycích živou diskusi.

Doporučení pro pedagoga

Doporučujeme nechat si vybrané ukázky zaslat předem, aby měl učitel možnost se na výuku připravit s dostatečným předstihem. V případě malé časové dotace pro vyučování doporučujeme rozdělit studenty do skupin, kde by společně prezentovali svá zjištění a vybrali pouze jednu společnou ukázkou.

Poznámka

Je nutné vzít v potaz náladu a atmosféru v kolektivu konkrétní třídy (skupiny žáků). Toto cvičení doporučujeme realizovat zpravidla v kolektivech, kde panuje přátelská atmosféra. V opačném případě hrozí, že by pro žáky mohlo být nepříjemné, mluvit o svých diváckých návycích před spolužáky. Tuto bariéru by mohl například prolomit i sám pedagog, který by prezentoval své divácké návyky před třídou jako první.

Postup cvičení 2

Na co koukají naši?

Žáci mají za úkol pozorovat další členy rodiny a zaznamenat jejich divácké návyky. Lze si vybrat jednoho

člena rodiny, nebo i více z nich. Tyto návyky pak v rámci hodiny žáci vzájemně porovnají a zkusí společně s učitelem pojmenovat rozdílné divácké tendence jednotlivých zaznamenaných skupin.

Zaměřte se na

Rozdílnost návyků jednotlivých členů rodiny. Nebojte se zeptat rodinných příslušníků, proč se na daný pořad dívají, proč je baví, zda pořad sledují pravidelně nebo nárazově, zda u sledování vykonávají i nějaké další činnosti, co jim sledování daného pořadu přináší, na jaké platformě audiovizuální produkci sledují nejčastěji, kolik času stráví sledováním audiovizuálních děl denně, zda chodí pravidelně do kina (kolikrát ročně?), podle čeho si vybírají filmy, které sledují.

Závěr

- Žáci si na základě svých šetření vytvoří statistiku, kolik času stráví denně u obrazovky oni nebo ostatní členové rodiny.
- Společně se žáci v hodině zamyslí, kolik času je ideální u obrazovek denně trávit a případně si zkusí svůj limit zkrátit na vhodnější časovou dotaci.
- Žáci se během vyučování společně zamyslí nad tím, zda je možné nějak zapracovat na snížení audiovizuálního balastu při prokrastinaci či u reklam.
- Učitel vytvoří z výsledků šetření souhrnnou statistiku třídy. Kolik hodin žáci konkrétní třídy průměrně denně stráví u monitoru? Jaké typy pořadů si vybírají? Liší se nějak divácké návyky jednotlivých sledovaných skupin? Zamyslete se společně s žáky, proč tomu tak je.
- Učitelé se společně se studenty zamyslí, zda je možné v rámci jejich předmětu zapojit audiovizuální tvorbu. Existují videa, díky kterým by se žáci dozvěděli něco, co by se jinak museli memorovat z učebnice? Není možné ozvláštnit hodinu nějakým zajímavým audiovizuálním obsahem? Pokusí se nalézt vhodný audiovizuální obsah, případně zapojí do hledání i studenty a společně tak mohou zapracovat na zapojení filmů a audiovize do výuky, díky čemuž ukáží žákům, že se díky audiovizuální tvorbě mohou dozvědět i řadu zajímavých informací a audiovize nemusí plnit jen funkci zábavy, ale může i vzdělávat.

6

[illegible]

Pracovní list ke cvičení 2

Kdo se dívá?	Čas vysílání (od-do)	Název pořadu	Platforma (televizní vysílání, YouTube, Netflix, HBO, TikTok atd.)	Typ pořadu (YouTube video, reportáž, reality show, zpravodajství, film, reklama atd.)	Odkaz (není nutný)	Jak tento pořad hodnotíš? (1-10)

Další informace získané z rozhovorů

Metodický materiál zpracovali

Lucie Hlavicová a Pavel Bednařík

Autoři

Lucie Hlavicová a Pavel Bednařík

@Asociace pro filmovou a audiovizuální výchovu, z.s.

Kurzy filmové výchovy jsou součástí projektu Posílení oboru filmová/audiovizuální výchova v ČR, který je realizován v rámci Programu Kultura financovaného z Fondů EHP 2014–2021.

**Společně pro
konkurenceschopnou Evropu**

www.fondyeh.cz/kultura

www.filmvychova.cz/posileni-oboru